

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Metaphysicam, id est, Scientiam de Ente incorporeo, seu
transnaturali

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

III. Eadem pars prima verioris sententiæ argumentorum solutione
probatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95247](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95247)

CAPUT III.

Eadem pars prima verioris sententia argumentorum solutione probatur.

13 **A**rgumentaberis primo contra primam illam opinionis nostrae partem cap. praecedenti propositam. Hoc ipso, quod detur actio productiva amoris, v.g. & voluntas sit indifferens in actu primo, id est, potens amare, vel non amare circumscripto per intellectum quovis alio; actio illa nequit non esse libera: at indifferencia voluntatis, eiusque ad vtrumlibet potestas est aliquid extrinsecum actioni: haec igitur non solum per seipsam, sed etiam per aliquid sibi extrinsecum libera est. Minor perspicua est: siquidem indifferencia voluntatis in actu primo est realiter separabilis ab actione productiva amoris: ergo nec est praedicatum essentiale illius, nec etiam modus accidentarius illum consequens; ac proinde aliquid ei extrinsecum erit. Maior etiam in aperto est: quemadmodum enim implicat, intellectum cognoscere obiectum, & hoc non cognosci; aut voluntatem amare obiectum & hoc non amari: ita etiam repugnat, voluntatem esse indifferentem, ut ponat, vel non ponat actionem; quin actio supposita etiam eius existentia possit poni, vel non poni: actionem autem absolute posse poni, aut non poni, est eam esse liberam: igitur implicat data actione voluntatem esse indifferentem absque eo, quod actio sit libera: idque tamen omne aliud per intellectum circumscribitur.

14 Respondeo tamen, actionem bifariam esse, ac dici posse indifferentem ad esse, vel non esse; siue ad id, ut ponatur, vel non ponatur: nimirum in actu primo, aut in actu secundo: ut sit indifferens in actu primo, nihil aliud requiritur, quam ut voluntas sit proxime potens eam ponere, vel non ponere: atque ut hoc pacto sit indifferens actio, haud requiritur actualis existentia actionis: & esto omitteretur actio, poterit talem fortiri indifferenciam. Porro ut actio sit indifferens in actu secundo ad esse, vel non esse; opus est, ut actu existat cum respectu aliquo ad indifferenciam voluntatis in actu primo, siue is respectus sit coexistentiae, siue dependentiae essentialis: quando igitur nequit esse coexistentiae propter huius posterioritatem iuxta superius dicta, sane debet esse dependentiae essentialis: libertas autem actionis est huius indifferencia, non praecise in actu primo, (alias actio merè possibilis foret libera, quo nihil absurdius) sed in actu secundo: ac proinde ut haec indifferencia non potest esse denominatio extrinseca ab indifferencia voluntatis in actu primo, ita nec libertas. Itaque ad argumentum in forma, ut aiunt, respondendum est, negata maiori. Ad maioris probationem dicendum est, ut idem est, intellectum cognoscere, & obiectum cognosci, necnon voluntatem amare, & ab ea obiectum amari: ita idem esse ex vna parte voluntatem esse indifferentem ad ponendam, vel non ponendam actionem; ac hanc ex alia parte esse indifferentem passivè, ut ponatur, vel non ponatur: ceterum hoc intelligendum esse non de indifferencia passiva actionis in actu secundo, in qua consistit libertas in actu secundo, (qua de agimus) sed de indifferencia passiva in actu primo, quae distinguitur à libertate, de qua est sermo: atque adeo nequaquam confici, quod huiusmodi libertas sit denominatio extrinseca.

15 Argumentaberis secundo hunc in modum: si actio esset per seipsam essentialiter libera, & indifferens

in actu secundo; non posset non dicere, siue habere respectum essentialem ad indifferenciam proximam voluntatis in actu primo, siue ad eius potestatem proximam agendi, & consimilem potestatem non agendi. Atqui actio non dicit respectum essentialem ad hanc vtramque potestatem: ergo non est essentialiter libera. Maior est manifesta. Minor probatur primo: quia potestas proxima agendi est realiter distincta à potestate proxima non agendi, ab eaque toties realiter separatur; quoties Deus exhibitio voluntati concursu ad agendum renuit cum ea ad non agendum concurrere: potest ergo actio aliqua habere respectum essentialem ad vnam potestatem nimirum agendi, non vero ad alteram, quae est ad non agendum: eiusmodi ergo erit omnis actio libera voluntatis de facto existens: saltem ne sine ulla necessitate multiplicentur in ea duo respectus essentialiter: alter ad potentiam agendi: alter ad potentiam non agendi. Praeterea secundo probatur eadem minor: visio tantum respicit potentiam visivam, non vero potentiam proximam audiendi; esto eadem anima videat, & audiat: pari ergo ratione actio productiva amoris solum potentiam amandi, siue agendi; non vero potentiam non agendi essentialiter respiciet: praeterea cum vtraque potentia vtroque ex aequo distinguatur. Deinde tertio probatur eadem minor: actio non postulat, nedum respicit essentialiter destructionem sui: cur ergo petat, aut respiciat potentiam destructivam sui: siue quod perinde est, potentiam non agendi? aut paulò aliter, cum actio tantopere refugiat destructionem sui, cur periculum suae destructionis ex potentia proxima non agendi sibi imminens tantum amet, ut sine eo ne diuinitus esse queat?

16 Respondeo concessâ maiori, & negatâ minori. Ad primam eius probationem dicendum est, potestatem proximam agendi, & potestatem proximam non agendi distinguere quidem inter se invicem, esseque separabiles: ceterum non esse, cur eadem indivisibilis actio non possit essentialiter ambas respicere: quod autem actio productiva amoris liberi de facto existens, ita eas respiciat, probatum est à nobis supra capite praecedenti, ubi etiam quae diximus, suadent haud absque necessitate multiplicari à nobis in praefata actione duos illos respectus essentialiter ad potentiam proximam agendi, potentiamque non agendi. Ad secundam probationem negatâ à nobis minoris, dicendum est; non esse, cur visio potentiam proximam audiendi essentialiter respiciat, cum tamen loco superius memorato efficaciter demonstratum à nobis sit, actionem liberam amandi sine respectu essentiali ad potentiam non amandi subsistere non posse. Ad tertiam eiusdem minoris probationem dici debet, multos respectus esse posse ad potentiam, & non ad eius actum: quia ratione Deus velle potest potentiam peccandi, cum tamen ipsum peccare gratum ei esse nequeat: unde licet actio nequeat respicere essentialiter suam destructionem, eamve postulare; potentiam tamen sui destructivam essentialiter respiciet.

17 Argumentaberis tertio: potest Deus necessitare actionem productivam amoris liberi, eamve de libera facere necessariam: haud ergo est essentialiter libera. Probatur antecedens: si enim Deus concursus suum denegat voluntati ad non agendum, cum vero ad agendum continet, ac sicut antea exhibeat; tunc manebunt principia agendi, sicut antea, solumque principia non agendi mutabuntur: ergo manebit eadem actio, quae antea: & tamen eadem libertas non manebit, ut patet: de liberâ igitur commutabitur actio, quia de agimus, in necessariam.

Respondeo

Respondeo negato diuinitus concursu diuino ad non agendum, eo vero non minus quàm antea exhibitio ad agendum, manere quidem omnia principia agendi, quæ antea, cum libertas exercebatur: cæterum nihil falsius, quàm eandemmet actionem manere, eius non perseverante libertate. Ratio est, quia cum actio libera, de qua disputamus, connexa sit iuxta dicta superius cum potentia non agendi, atque impossibilis cum concursu Dei determinato ad vnum, in euentu quidem argumenti manebunt principia agendi eademmet, quæ antea: non tamen ad eandem actionem, sed ad aliam essentialiter diuersam, quæ nimirum potentiam non agendi essentialiter non respiciat, neque impossibilis cum concursu Dei determinato ad vnum.

18 Argumentaberis quartò: libertas contrarietatis non est essentialis actioni productiue amoris liberi: ergo nec libertas contradictionis. Antecedens communiter concedi solet, & probatur: si enim actio productiua essentialiter respiceret potentiam proximam odio habendi, sicut requiritur ad libertatem contrarietatis essentialem, sanè eodem iure omnem aliam potentiam proximam voluntatis essentialiter respiceret; ac proinde actio productiua amoris Dei, v.g. connotaret essentialiter potentiam proximam non solum odio Deum habendi, verumetiam amandi proximum, eique actu misericordiæ subueniendi, & iustitiæ actu ei ius suum tribuendi, item audiendi, videndi, adorandi, &c. si quid possibile est, contingat hominem ad hos omnes actus proximè expeditum esse: atqui actionem productiuam amoris Dei connotare essentialiter potentiam proximam ad tot actus, aliosque plures ridiculum est.

19 Confirmatur, & declaratur: actio productiua amoris per accidens coniungitur cum potentia odio habendi: haud fecus ac actio terminata ad actum iustitiæ per accidens concurret cum potentia proximè productiua actus temperantiæ, aut alterius virtutis: ergo similiter actio productiua amoris per accidens iungitur cum potentia non amandi; ac proinde, &c. Antecedens ab aduersariis non negatur, & ex dictis constat. Consequentia tamen negatur à P. Hurtado disp. 15, de anima sect. 6. quia, inquit, libertas contradictionis est potestas ad amorem, & puram eius omissionem; huiusmodi autem potestas non est multiplex, sed vna tantum; eo quod vno, & non multiplici actu, siue decreto velit Deus concurrere cum voluntate creata ad amandum, & non amandum: is enim concursus est indifferens, neutriquam verò talis esset, sed potius determinatus, si indiuisibiliter non esset ad agendum, & non agendum: quare actio productiua amoris respicit essentialiter potentiam proximam amandi, & non amandi, utpote omnino eandem, & consequenter libera quoad exercitium est: hæc autem ratio non militat in libertate quoad speciem, potestas enim amandi, & odio habendi, cum duos actus posituios respiciat realiter duplex est, & duplici volitione indifferens, altera odium, altera amorem respiciente completur. Hæc tamen solutio non satisfacit: superius enim probatum manet, potentiam proximam amandi, & potentiam proximam non amandi, siue non agendi realiter distinctas, ac separabiles esse. Deinde si libertas contradictionis non esset ad amorem, & puram eius omissionem, sed ad duos actus posituios, videlicet ad amandum, & nolendum amare; par eius & libertatis quoad speciem in omnibus ratio esset, ut Hurtadus ubi supra fatetur: at in creatis ita se habet libertas contradictionis, nullamque omissionem puram respicit, aut potest. Præterea, quæ minus differunt, duo decreta terminant, videlicet amor, & odium:

R. P. Richardi Lyncei, *Philosoph. Tom. III.*

igitur quæ magis differunt, nimirum amor, & carentia, siue omissio amoris duo decreta diuina terminabunt: atque adeò falsum est, Deum offerre concursum ad amandum, non nisi vnico, ac virtualiter indiuisibili decreto. Hoc argumentum hætenus fuscè positum, atque confirmatum, est omnium, quæ aduersus nos fieri possunt, optimum: cæterum illud adeò fregimus cap. præcedenti, ut iam paruam, aut nullam difficultatem faceere posse videatur. Alia argumenta, quia minoris momenti, & sponte sua soluta facilia, consulo prætermittimus.

C A P V T IV.

Secunda pars verioris sententia probatur.

20 **A**Tqui in primis quod, uti in ea asseruimus, libertas esse possit in alio saltem ordine rerum actioni conseruatiue amoris, verbi gratia, omnino essentialis, haud est difficile probatu ex dictis supra. Cur enim tali actioni repugnet dependentia essentialis ab indifferentia proxima voluntatis in actu primo, siue à potestate proxima agendi, & non agendi? Talis autem dependentia necessariò coheret cum libertate essentiali. Quæ autem argumenta confici possunt aduersus possibilitatem actionis conseruatiue essentialiter liberæ, iis factum est satis in simili toto cap. præcedenti. Porro autem actionem omnem conseruatiuam liberam de facto existentem gaudere libertate accidentali, & partim extrinseca, uti in eadem secunda nostræ, ac verioris sententiæ parte statuimus, suadetur primò hunc in modum. Actio conseruatiua amoris liberi de facto existens, qualiscunque sit, per seipsam essentialiter durat, cum vel realiter indistincta sit à duratione amoris, quem producit, vel certè cum ea essentialiter connectatur: igitur esto per relationem coexistentiæ cum indifferentia voluntatis sibi partim intrinsecam, partim extrinsecam libera sit, non propterea per aliquid natura posterius libera denominabitur, ut intuenti constabit: igitur non est, cur libertas ei partim extrinsecus, partim intrinsecus non adueniat: saltem ne in illa absque necessitate multiplicentur respectus essentialis: alter nimirum ad voluntatem, alter ad eius indifferentiam proximam. Hæc postrema consequentia suadetur, quia si libertas non posset tali actioni partim intrinsecus, partim extrinsecus aduenire, maximè quia aliàs per aliquid natura posterius ei conueniret: at quòd hoc non sequeretur, proximè supra manet ostensum. Rursus secundò principaliter probatur libertas partim intrinseca, partim extrinseca actionis conseruatiue amoris de facto existentis, quia quæ opponi possunt aduersus eam argumenta faciliem habere solutionem, ut iam iam ostendo.

17 **O**biicies primò: actio conseruatiua amoris Dei, verbi gratia, de facto existens est essentialiter impossibilis cum actu eam efficaciter imperante, ac proinde cum quouis alio principio necessitante, cum vnus maior, quàm alterius ratio non sit: ergo est essentialiter libera. Antecedens perspicuum est: quia alioqui sequeretur, eandem actionem esse liberam, ac simul necessariam proximè, & formaliter: voluntas enim pro eodem signo naturæ potest esse proximè indifferens ad conseruandum amorem Dei, vel eius omissionem veluti ponendam, necnò etià ad imperandam, vel non imperandam conseruationem præfati amoris. Demus ergo eam imperare efficaciter conseruationem amoris, sanè talis actio conseruatiua amoris erit quidè necess-

M m saria